

Valtionvarainministeriölle

Lausuntopyyntö/ 4.6.2014 VM035:00/2014

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI KUNTIEN VELVOITTEIDEN JA OHJAUKSEN VÄHENTÄMISESTÄ JA MONIALAISTEN TOIMINTAMALLIEN TUKEMISTA KOSKEVISTA KOKEILUISTA

Vantaan kaupunginhallitus toteaa hallituksen esityksestä lausuntonaan luvuittain seuraavaa:

2 Luku. Hyvinvoinnin integroitua toimintamallia koskeva kokeilu

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että lakiluonnoksen 2 luvun säännöksillä pyritään osaltaan helpottamaan tietosuojalainsäädännön ja siihen liittyvien hallinnonalakohtaisten säädösten aiheuttamaa tiedon liikkumisongelmaa kuntien laaja-alaisissa ja moniammatillisissa kehittämishankkeissa sekä kuntien, valtion viranomaisten ja Kelan välisessä yhteistyössä. Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittelystä lainsäädännössä olevat yksityiskohtaiset määräykset yleis- ja palvelualojen erityislainsäädännössä ovat osoittautuneet käytännön työssä vaikeiksi hallita. Tietosuojaa koskevat kysymykset on tästä syystä koettu muodostavan tosiasiallisen esteen laaja-alaiselle palvelutoiminnalle. Positiivista on, että lakiehdotukseen on koottu monialaista palvelutoimintaa koskevat tietojen käsittelyyn liittyvät säännökset. Tärkeää on kuitenkin, että sääntely on tietojen käsittelyn osalta niin selkeää, että tulkintaongelmat eivät vaikeuttaisi kunnan palvelutoiminnan toteuttamista. Sääntelyn tulee myös tietojen käsittelyn osalta olla riittävällä tasolla, jotta se voisi poistaa esteitä monialaisessa palvelutoiminnassa.

Lakiluonnokseen olisi tarpeen ottaa selkeät säännökset myös siitä, kuinka esimerkiksi kokeilun yhteydessä syntyvien yhteisten palvelusuunnitelmien rekistereiden ja niihin talletettujen tietojen kanssa tulee toimia kokeiluajan loputtua.

Luvun 2 säännöksiä noudatettaisiin soveltuvin osin myös luvun 7 nuorisotakuuta koskevan kokeilun yhteydessä, joten tästä syystä Vantaan kaupunki haluaa tuoda esille edellä mainitut näkökohdat, vaikka ei katso voivansa osallistua luvun 2 hyvinvoinnin integroitua toimintamallia koskevaan kokeiluun.

Yksityiskohtana todettakoon, että lakiluonnoksen 4 §:n perusteluosiosta puuttuu kuntouttavasta työtoiminnasta annettu laki.

4 Luku. Kuntien toiminnan valvontaa koskeva kokeilu

Lakiluonnoksen 10 § 2 momentin ensimmäisen lauseen voisi muuttaa muotoon ”Kokeilussa *kevennetään* yksityiskohtaisten suositusten....”. Lain tarkoitus on jo todettu lakiluonnoksen 1 §:ssä.

Lakiluonnoksen 12 §:n 2 momentin voisi kokonaisuudessaan poistaa, koska sama asia on todettu myös 13 §:n 1 momentissa.

6 Luku. Kuntien ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyötä koskeva kokeilu

Vantaan kaupungin aikuissosiaalityö on ottanut 2014 käyttöönsä uuden toimeentulotukea koskevan asiakastietojärjestelmän (VATJnet), joka mahdollista toimeentulotukea koskevien hake-musasiakirjojen sähköisen käsittelyn sekä toimeentulotuen sähköisen hakemisen. Käytäntö on osoittanut Vantaalla, kuten muissakin kunnissa, että sähköinen toimeentulotukiasiointi muodostaa tässä vaiheessa vielä vähemmistön kaikista asiointitavoista, ja arviolta noin 85 % hakemuksista saapuu myös paperisina. Kansaneläkelaitos on kehittänyt osana omaa palveluaan Helsingin Pitäjämäkeen sijoitetun skannausyksikön, joka vastaa merkittävästä osasta koko Suomen Kela-etuuksia koskevien hakemusten skannauksesta sekä siirtämisestä Kansaneläkelaitoksen omaan etuus- ja asiakastietojärjestelmään.

Vantaan kaupungin aikuissosiaalityö on tutustunut osana VATJnet –projektia Kansaneläkelaitoksen skannauspalveluun ja on todennut sen soveltuvan erinomaisesti sekä tietosuojan että palvelukapasiteetin osalta arkaluonteisten viranomaisasiakirjojen, kuten sosiaalietuuksia koskevien asiakirjojen, käsittelyyn. Kansaneläkelaitoksen Vantaa-Porvoon vakuutuspiirin kanssa on alustavasti keskusteltu mahdollisuudesta siirtää Vantaan toimeentulotukihakemusten vastaanotto ja esivalmistelu Kansaneläkelaitoksen skannausyksikköön. Etuuksien ratkaisutoiminta säilyisi tässäkin tapauksessa täysin Vantaan kaupungin vastuulla, sillä Kansaneläkelaitoksen tehtävänä olisi ainoastaan siirtää sähköiset dokumentit Vantaan kaupungin asiakastietojärjestelmään.

Toimeentulotukea koskevien asiakirjojen siirtämistä Kansaneläkelaitokselle voidaan perustella olemassa olevien resurssien – tässä Kansaneläkelaitoksen perustama skannauspalvelu ja asiantuntemus - hyödyntämisellä sekä sen tuottamalla kokonaiseduilla. Vastaavan palvelun rakentaminen kuntatasolla edellyttäisi mittavia investointeja. Palveluyhteistyö antaisi myös Kansaneläkelaitokselle mahdollisuuden kokeilla rajatusti toimeentulotukea koskevan asiakirjavirran käsittelyä ennen vuoden 2017 lakimuutosta.

Edellä mainituilla perusteilla Vantaan kaupunki esittää, että lakiluonnoksessa mahdollistettaisiin toimeentulotukea koskevien asiakirjojen, kuten toimeentulotukihakemusten ja hakemus-liitteiden, vastaanotto sekä sähköisen käsittelyn siirto Kansaneläkelaitokselle. Sähköisellä käsittelyllä tarkoitettaisiin tässä skannausta, asiakirjojen indeksointia ja skannattujen asiakirjojen liittämistä Vantaan kaupungin asiakastietojärjestelmään. Asiakirjojen sähköinen käsittely kirjattaisiin Vantaan kaupungin ja Kansaneläkelaitoksen väliseen toimeksiantoa koskevaan palvelusopimukseen ja siinä sovittaisiin tarkemmat käsittelyä koskevat ehdot.

Edellä mainittu täsmennys on perusteltu ottaen huomioon myös lakiluonnoksen 23 §:n säännös Kansaneläkelaitoksen velvollisuudesta tallettaa hakemuksessa ja sen liitteissä olevat tiedot Vantaan kaupungin toimeentulotuen asiakasrekisteriin toimeentulotukiasian käsittelyä varten.

7 Luku. Nuorisotakuuta koskeva kokeilu

Lakiluonnoksen 25 §:n perusteluosiossa todetaan, että kokeilusopimuksessa sovittaisiin myös työ- ja elinkeinotoimistojen ja kokeilukuntien välisestä yhteistyöstä

vastavalmistuneiden nuorten työllistymisen edistämisessä. Kohtaa voisi selventää sillä, että kyse on alle 30-vuotiaista vastavalmistuneista nuorista, vaikkakin tämä on todettu 24 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

8 Luku. Erinäiset säännökset

Lakiluonnoksen 8 luvun 27 §:n säännös vaitiolovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon laajentamisesta myös sellaisiin kokeilutoimintaan osallistuviin henkilöihin, joihin ei muutoin tulisi sovellettavaksi julkisuuslain säännökset, on lakiluonnoksessa tarpeellinen.

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että lakiluonnokseen on kirjattu selkeästi toteamus siitä, että kokeilujen yleinen ohjaus on luonteeltaan oikeudellisesti sitomatonta informaatio-ohjausta ja ohjauksen toteuttamiseksi ei voida antaa sitovia määräyksiä.

VANTAA KAUPUNGINHALLITUS